

- 11 https://www.ema.europa.eu/en/documents/product-information/comirnaty-epar-product-information_pl.pdf (dostęp 5.07.2021).
- 12 Ogata AF, Cheng CA, Desjardins M, Senussi Y, Sherman AC, Powell M, Novack L, Von S, Li X, Baden LR, Walt DR, *Circulating SARS-CoV-2 Vaccine Antigen Detected in the Plasma of mRNA-1273 Vaccine Recipients*, Clin Infect Dis, 2021 May 20:ciab465.
- 13 Zappa M, Verdecchia P, Spanevello A, Visca D, Angeli F, *Blood pressure increase after Pfizer/BioNTech SARS-CoV-2 vaccine*, Eur J Intern Med, 2021 Jun 16:S0953-6205(21)00212-0.
- 14 Bernal JL et al., *Effectiveness of COVID-19 vaccines against the B.1.617.2 variant* [Pre-Print Online], 2021, MedRxiv, 2021.05.22.21257658.
- 15 <https://clinicaltrials.gov/ct2/show/record/NCT04368728?term=vaccine&cond=covid-19&draw=3> (dostęp 6.07.2021).
- 16 <https://www.fda.gov/media/144413/download> (dostęp 6.07.2021).
- 17 https://www.ema.europa.eu/en/documents/product-information/comirnaty-epar-product-information_en.pdf (dostęp 6.07.2021).
- 18 Obaro S, *COVID-19 herd immunity by immunisation: are children in the herd?*, Lancet Infect Dis, 2021 Jun; 21(6):758-759.
- 19 <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/covid-19-vaccines/advice> (dostęp 6.07.2021).

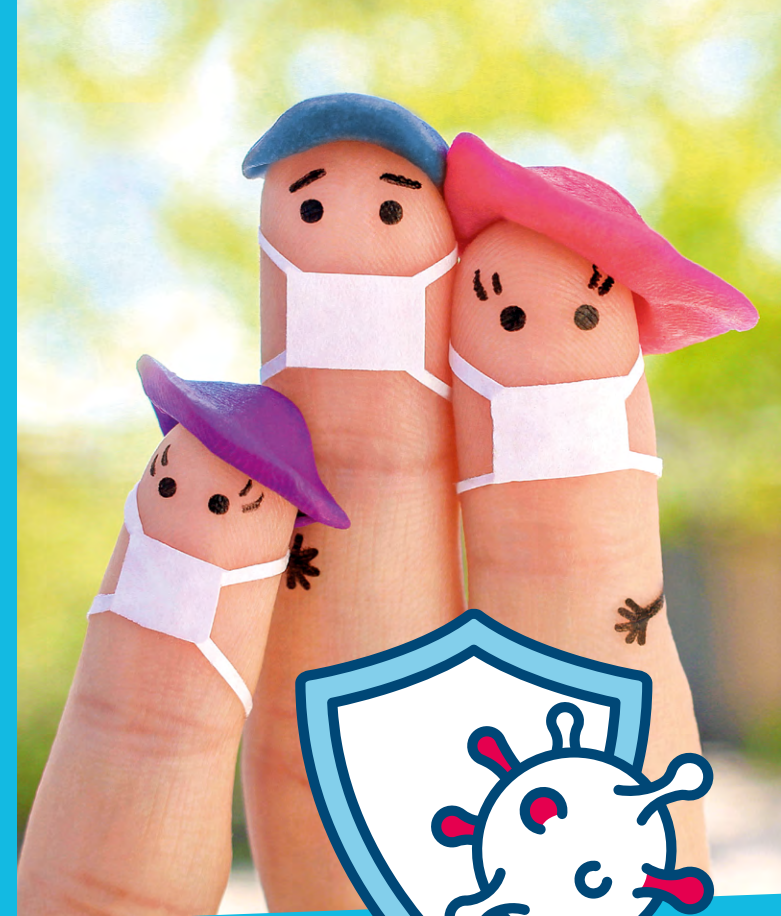
TEKST I OPRACOWANIE:

mgr farm. Joanna Blumczyńska
dr n. med. Andrzej Blumczyński
lek. med. Ewa Norberciak-Gieremek

Stan wiedzy na dzień 6 lipca 2021 roku.

polskieforumrodzicow.pl

**SZCZEPIENIA
DZIECI PRZECIWKO
COVID-19**

**NAJWAŻNIEJSZE
INFORMACJE DLA RODZICÓW
I OPIEKUNÓW**

1. DZIECI, A COVID-19

- » Dzieci są **mniej podatne** na zakażenie koronawirusem [publikacja 1].
- » Przebieg infekcji SARS-CoV-2 u dzieci jest zwykle **lekki, a czasem nawet bezobjawowy** [gov.pl 2].
- » Śmiertelność z powodu COVID-19 u dzieci jest **bliska zeru** [publikacja 3, 4].
- » Dzieci są **relatywnie rzadko źródłem infekcji** dla innych osób [publikacja 5, 6].
- » U dzieci sporadycznie może wystąpić **późne powikłanie COVID-19** – wieloukładowy zespół zapalny PIMS [publikacja 7].

2. COVID-19, A SZCZEPIENIA

- » W myśl Ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry (Dz.U. z 2008 r. Nr 136, poz. 857) **badanie kliniczne zalicza się do eksperymentów medycznych** [badaniaklinicznepolsce.pl 8].
- » Nadal nie uregulowano od strony prawnej problemu ewentualnych **odszkodowań dla osób z niepożądanymi reakcjami po szczepieniu** [money.pl 9].
- » Szczepionki przeciwko COVID-19 zostały dopuszczone do stosowania w tzw. trybie warunkowym, co oznacza, że **badania nad ich bezpieczeństwem i skutecznością nie zostały jeszcze zakończone** [pzh.gov.pl 10].
- » Ostateczne raporty odnośnie bezpieczeństwa i skuteczności szczepionki firmy Pfizer mają być opracowane **dopiero w grudniu 2023 r.** [ema.europa.eu 11].
- » W maju 2021 r. wykazano, że produkowane pod wpływem szczepionki **białko S wirusa krąży we krwi przez kilkanaście dni** [publikacja 12]. Jak dotąd ustalono, że może to być przyczyną nadciśnienia tętniczego obserwowanego po szczepieniu na COVID-19 [publikacja 13].
- » W maju 2021 r. stwierdzono, że skuteczność szczepionki firmy Pfizer w stosunku do nowego wariantu Delta wynosi **88%**, a firmy AstraZeneca – **60%** [publikacja 14].

3. SZCZEPIENIA, A DZIECI

- » Zastosowanie szczepionki firmy Pfizer u dzieci powyżej 12 roku życia **jest nadal oceniane** w ramach kończącej się dopiero 2 maja 2023 r. III fazy badania klinicznego [clinicaltrials.gov 15].
- » Bezpieczeństwo zastosowania szczepionki firmy Pfizer u dzieci powyżej 12 roku życia zostało ocenione przed dopuszczeniem do obrotu na grupie **jedynie 660 nastolatków obserwowanych tylko przez 2 miesiące** [ema.europa.eu 9].
- » Przewiduje się, że wraz z szerokim zastosowaniem szczepionki firmy Pfizer **mogą być stwierdzone kolejne, również poważne, reakcje niepożądane** (np. zapalenie mięśnia serca). Nie zawsze możliwa będzie obiektywna ocena ich częstości i związku z zastosowaną szczepionką [fda.gov 16].
- » Dotychczas **nie przeprowadzono badań nad wpływem szczepionki na działanie innych przyjmowanych przez pacjenta leków** [ema.europa.eu 17].
- » Idea szczepienia dzieci przeciwko COVID-19 poddawana jest w wątpliwość – **nie wydaje się ono konieczne do uzyskania odporności zbiorowej** [publikacja 18].
- » Również **WHO aktualnie wskazuje na brak dowodów uzasadniających powszechne szczepienia dzieci** przeciwko COVID-19 [who.int 19].

4. WNIOSKI :

- » **COVID-19 u dzieci nie jest na ogół chorobą ciężką**
- » **Dostępne aktualnie szczepionki nie są nadal w pełni przebadane w grupie dzieci**
- » **Nie ma przekonujących dowodów na zasadność powszechnych szczepień u dzieci**

ŹRÓDŁA

- 1 Lee PI, Hu YL, Chen PY, Huang YC, Hsueh PR, *Are children less susceptible to COVID-19?*, J Microbiol Immunol Infect, 2020; 53(3):371-372.
- 2 <https://pacjent.gov.pl/aktualnosc/dziecko-i-koronawirus> (dostęp 5.07.2021).
- 3 Levin AT, Hanage WP, Owusu-Boaitey N, Cochran KB, Walsh SP, Meyerowitz-Katz G, *Assessing the age specificity of infection fatality rates for COVID-19: systematic review, meta-analysis, and public policy implications*, Eur J Epidemiol, 2020 Dec; 35(12):1123-1138.
- 4 Bhopal SS, Bagaria J, Olabi B, Bhopal R, *Children and young people remain at low risk of COVID-19 mortality*, Lancet Child Adolesc Health, 2021 May; 5(5):e12-e13.
- 5 Ismail SA, Saliba V, Lopez Bernal J, Ramsay ME, Ladhani SN, *SARS-CoV-2 infection and transmission in educational settings: a prospective, cross-sectional analysis of infection clusters and outbreaks in England*, Lancet Infect Dis, 2021 Mar; 21(3):344-353.
- 6 Lee B, Raszka WV Jr, *COVID-19 Transmission and Children: The Child Is Not to Blame*, Pediatrics, 2020 Aug; 146(2).
- 7 Okarska-Napierała M., Ludwikowska K., Książek J. i wsp., *Postępowanie z dzieckiem z wieloukładowym zespołem zapalnym powiązany z COVID-19. Wytyczne grupy eksperckiej przy Polskim Towarzystwie Pediatrycznym i Konsultancie Krajowym w Dziedzinie Pediatrii*, Przegląd Pediatryczny 2020; 49(4): 1-9.
- 8 <https://www.badaniaklinicznepolsce.pl/o-badaniach-klinicznych/podstawowe-informacje/badanie-kliniczne-a-eksperyment-medyczny> (dostęp 6.07.2021).
- 9 <https://www.money.pl/gospodarka/odszkodowania-zanop-po-szczepionce-na-covid-19-w-wakacje-funduszkompensacyjny-opozniony-6650896057789344a.html> (dostęp 6.07.2021).
- 10 <https://szczepienia.pzh.gov.pl/faq/na-czym-polegawarunkowe-dopuszczenie-do-obrotu-szczepionek-przeciw-covid-19-w-europejskiej-agencji-lekow> (dostęp 5.07.2021).

